

3. Corruption Perceptions Index 2013. Organization Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/cpi2013/results>

4 Машлякевич Д. С. Кримінологічний аналіз абсолютних та відносних показників корупційної злочинності в Україні за 2005–2015 роки. Наше право. 2015. № 4. С. 117–125. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2015_4_23

5. Нікіфоров Д. Конфлікт інтересів: судова практика та поради щодо захисту. Bargen. URL: <https://bargen.com.ua/2020/05/13/konflikt-interesiv-sudova-praktyka-ta-porady-shhodo-zahystu/>.

6. Пахомова Т. І. Щодо моделей реформування системи державної служби / Т. І. Пахомова // Актуальні проблеми державного управління. - 2015. - Вип. 3 (спец. вип.). - С. 36. - Режим доступу http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdyo_2015_3

7. Гошовська В. А. Політична корупція як об'єкт наукового дослідження / В. А. Гошовська // Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентіві України. - 2017. - Вип. 2. - С. 100. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnadu_2017_2_15.

8. Rinoldi, Dino Guido (Editor); Parisi, Nicoletta (Editor); Frascini, Giorgio (Editor). / Il whistleblowing. N Bonanno Editore, 2011. 264 p.

Слободинська Світлана

ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

У статті проаналізовано, яким чином виник Європейський Союз, а також політичну структуру інститутів надорганізації. Таким чином, розкрито, механізм регулювання Європейським Союзом економіку країн-учасниць.

Ключові слова: Європейський Союз, Європейське Співтовариство, Європейський Парламент, Європейська Комісія, Європейська Рада.

На даний момент ЄС включає двадцять сім держав (крім Великої Британії), які вважаються економічно розвинутими. Їхній технологічний та економічний потенціал - на високому рівні. Тому, автор статті вважає доцільним проаналізувати політичну структуру ЄС, аби вивчити особливості регулювання виробничої сфери суспільства.

Формування ЄС відбувалося поступово. Перший крок до його створення було зроблено в 1951 р., коли ФРН і Франція створили Європейське об'єднання вугілля і сталі. Таким чином, Федеративна Республіка Німеччини та Французька Республіка створили перше

Європейське Співтовариство. Утворення спільного ринку вугільної і сталеливарної продукції мало забезпечити входження Німеччини до повоєнної економічної системи в Європі та гарантувати мир у Західній Європі. Отож, дані країни спільно контролювали Саарський та Лотаринзький кам'яновугільний басейн. За рахунок цього, важка промисловість держав була відбудована, після закінчення Другої світової війни.

На думку автора, провідні країни Західної Європи відзначили подібний успіх. Тому, в 1957 р. (набули чинності 1 січня 1958 р.) країни Бенілюксу (Франція, ФРН, Нідерланди, Бельгія, Люксембург, Італія і т.д.) організували Європейське Економічне Співтовариство. У такий спосіб, країни, що підписали даний договір, усували будь-які перешкоди заради покращення умов життя і праці власних громадян, покликаних гарантувати сталий розвиток, збалансовану торгівлю і чесну конкуренцію. У такий спосіб, стрімкими темпами розвивалися промисловість і сільське господарство.

Європейське співтовариство з атомної енергетики (Євратом) було засноване 25 березня 1957 р. одночасно із заснуванням Європейського Економічного Співтовариства. Метою його діяльності є розвиток атомної енергетики і дослідження в цій галузі, створення спільного ринку ядерного палива, контроль за ядерним виробництвом з метою запобігання зловживанням та охорони здоров'я. З 1967 р. Європейське співтовариство з атомної енергетики, Європейське об'єднання вугілля та сталі та Європейське Економічне Співтовариство мають спільні органи.

Після ліквідації загальних зборів, акцизів, мита та інших форм оподаткування всередині ЄС, економіка стала розвиватися пришвидшеними темпами. Через це виникла проблема регулювання не тільки економічних відносин, а й політичних, щоб скасувати перешкоди на кордоні. Яскравим прикладом цього періоду є підписання Шенгенського договору в 1985 р., який спрямований на знищення перепон на кордонах держав заради створення умов вільного обігу капіталу, товарів і послуг.

Шенгенська угода передбачає: скорочення затримок, пов'язаних із контролюванням на спільних кордонах пасажирських перевезень; запровадження спільного контролю на комунікаційних національних контрольних постах; спрощення порядку переміщення для громадян і підданих держав-членів, які проживають у районах, розташованих поблизу спільних кордонів; взаємне впорядкування процедур надання віз та допусків на свою територію; зобов'язання боротися з нелегальною торгівлею наркотичними засобами та ефективного координування спільних дій; зміцнення співробітництва між митними службами і поліцією держав-членів з

метою боротьби зі злочинністю; запровадження спеціальних видів контролю за вантажними перевезеннями; гармонізацію системи надання дозволів на вантажні перевезення; скорочення термінів виконання формальностей при здійсненні вантажних перевезень через спільні кордони залізницею; приведення у відповідність розкладу роботи митних пунктів на спільних кордонах, що проходять по внутрішніх водних шляхах; здійснення заходів для приведення у відповідність усіх законодавчих актів та підзаконних розпоряджень держав-учасниць угоди, пов'язаних із заборонаю та обмеженням свободи пересування, а також заходів зі зміцнення безпеки і запобігання нелегальній імміграції громадян держав, які не є членами Європейського Співтовариства; визначення порядку взаємодії поліцейських структур у запобіганні злочинам або їх розслідуванні; пошук засобів спільної боротьби з організованою злочинністю; гармонізацію законодавчих та підзаконних актів щодо наркотичних засобів, зброї, вибухових речовин; гармонізацію положень стосовно деяких аспектів правового регулювання становища іноземців-громадян держав, які не є членами угоди; ініціативи щодо розширення переліку товарів, дозволених для безмитного індивідуального перевезення; звільнення від обкладення податками палива, наявного в бензобаках транспортних засобів, і зближення податкових тарифів на дизельне паливо; переміщення контролю за вантажними перевезеннями на зовнішні кордони або в середину країн; обговорення можливості гармонізації непрямих податків (податку на додану вартість, акцизних зборів) у рамках Європейських Співтовариств [1].

Відповідно, появилася можливість вільно пересікати кордони не тільки громадянам, а й також товарам і капіталу. У свою чергу, такий хід дозволив залучити цілі континенти до міжнародного співробітництва. Тому що практика створення економічних зон поширилася на цілі континенти. Однак, щоб сформувані умови для розвитку інтернаціонального бізнесу, необхідно володіти певними політичними інструментами. Тому, в 1987 р., на думку автора, був затверджений Єдиний європейський акт.

Єдиний європейський акт доповнив Римські договори і вніс до них зміни. Цей документ розширив повноваження співтовариства в багатьох сферах та вдосконалив процес прийняття рішень. Реалізація рішень, які відтепер мали прийматися кваліфікованою більшістю голосів, стала вирішальною передумовою для створення єдиного ринку, що було проголошено головною метою Єдиного європейського акта. Окрім цього, Єдиний європейський акт поставив на договірну основу і європейську

політичну співпрацю. Наступні договори Європейського Союзу поглиблюють процеси, започатковані Єдиним європейським актом [2, с. 31-32].

Рішення про інтенсифікацію перемовин щодо створення Європейського Союзу, було ухвалено на зустрічі голів держав в рамках саміту Європейської ради у Дубліні, який проходив з 25 по 26 червня 1990 р. Самі ж договори, які започаткували ЄС, були погоджені в Маастрихті в грудні 1991 р., під час іншої зустрічі глав держав та урядів у межах Європейської Ради. Остаточний варіант Договору про ЄЄ було підписано 7 лютого 1992 р. Він набрав чинності 1 листопада 1993 р. після ратифікації всіма державами-членами [3].

Аналізуючи дані, подані в мультимедійному навчальному посібнику «Право Європейського Союзу» [4], інституції ЄС володіють такими повноваженнями:

1) Комітети формують структуру Європарламенту й створюють законодавчі проекти в таких сферах, як економіка, фінанси, соціальна сфера, культура, охорона здоров'я, туризм, промисловість, енергетика, сільське господарство, розвиток регіонів, громадянських прав і свобод, прав жінок, петиції, а також бюджет, закордонні справи та міжнародна торгівля. Пізніше, ці проекти розглядаються парламентарями.

2) У розпорядженні Європейського Парламенту знаходяться численні технічні служби та служба перекладу, які об'єднуються в Секретаріат Європейського Парламенту. Вони виконують роль допоміжних служб для виконання другими своїх повноважень.

3) Члени Європейського Парламенту зобов'язанні брати участь у нормотворчому процесі, здійснювати контроль над діяльністю інститутів Євросоюзу, формувати зовнішні відносини й фінансувати діяльність Євросоюзу. Тобто, на них покладена роль контролювати роботу інститутів, фінансувати їхню роботу, ухвалювати чи не приймати проекти та представляти ЄС на міжнародному рівні.

Утім, слід пам'ятати, що законодавчі функції Європарламенту є дуже обмеженими. Він має право підписувати акти вторинного законодавства Євросоюзу в тісній співпраці з іншими інститутами.

На багато більшими повноваження Європарламенту є в сфері контролю інституцій, наприклад, висунення вотуму недовіри представникам Єврокомісії. Якщо вотум недовіри підтримає подвійна більшість - 2/3 поданих голосів, яка представляє більшість членів Європарламенту, - усі члени Комісії колективно подають у відставку.

Однак, контроль Ради Європарламентом звужений. Представник Ради зобов'язаний звітувати перед Парламентом.

Крім того, Європарламент зобов'язаний проводити розслідування у сфері порушення прав і свобод громадян та дотримуватися виконання всіх законів.

4) Європейська Комісія виконує рішення в тій чи іншій сфері. Однак, вона також стежить, чи дотримується Європейський Парламент, інститути ЄС та треті особи законодавство ЄС. По суті, Європейська Комісія виконує рішення Європарламенту, а також контролює діяльність кожного суб'єкта та інституції на той випадок, якщо хтось буде перевищувати свою діяльність. Таким чином, на думку автора, всі інститути контролюють один одного, аби запобігти поширенню корупції, якщо взяти до уваги попередні дані.

Крім того, Європейська Комісія має розширений доступ до законодавчої ініціативи. За деякими даними, Європарламент і Рада Міністрів зобов'язанні звертатися із запитом до Європейської Комісії, аби мати можливість ініціювати розгляд деяких законопроектів. Адже Європейська Комісія несе відповідальність за реєстрацію законів.

До того ж, Європейська Комісія зобов'язана стежити за виконанням бюджету ЄС і реалізацію загальнодержавних проектів у різних сферах. Іншими словами, дана інституція не тільки виконує доручення, вона також стежить за виконанням доручених проектів від Європарламенту. Європейська Комісія - це виконавчий орган, який часто спостерігає за роботою інших інституцій. Поміж цього, ЄК представляє на рівні із ЄР ЄС на міжнародному рівні.

5) Тим не менш, Європейська Рада (Рада Міністрів) володіє значними повноваженнями в сфері законодавчої ініціативи та прийнятті рішень, що є загальнообов'язковими для всіх суб'єктів. У такий спосіб, інтереси кожної держави захищаються на міжнародному рівні. Їхні повноваження стосуються економіки, соціальної сфери, культури, охорони здоров'я, навколишнього середовища, техніки, науки, освіти, регіонального розвитку, міжнародного співробітництва, внутрішніх, правових справ, зовнішніх зносин тощо.

Отже, політична структура ЄС передбачає на практиці контроль будь-якої ланки в структурі, взаємодоповнюючи одна одну. Аби інтереси кожної держави-учасниці були враховані, Рада Міністрів складається із офіційних представників із кожної країни ЄС. Тому, на точку зору автора, Європейська Рада володіє широкими повноваженнями в законодавчій

сфері. Відповідно, представники ЄР здатні сильно впливати на розвиток усіх галузей, в тому числі економіки. І її рішення є загальнообов'язковими на території Євросоюзу. Вплив Європарламенту теж вважається значущим на всі внутрішньодержавні процеси, але носить виключно вторинний характер. Функції Європейського Парламенту відносяться здебільшого до контролювання на найвищому рівні роботи всіх інституцій, а також дотримання законів, прав і свобод громадян. Однак, навіть він спроможний регулювати внутрішньодержавні процеси, зокрема в промисловості та сільському господарстві. Проте, щоб запобігти поширенню корупції, слід стримувати концентрацію влади в одних руках. Отож, сфери повноважень розділені між всіма. І це поширюється не тільки на внутрішні справи, а також на зовнішні компетенції. Роль Європейської Комісії зводиться до ретельного виконання всіх законів, указів, угод, актів, договорів, проєктів і рішень, не допускаючи порушення законодавства ЄС.

Завдяки спільним діям країн-учасниць ЄС введення практики економічних зон і знищення фізичних, фіскальних обмежень, призвело до залучення всіх країн світу до міжнародного співробітництва.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Договор о реализации Шенгенского соглашения между Правительствами стран Экономического Союза Бенилюкс, Федеративной Республикой Германия и Французской Республикой от 14 июня 1985 года о постепенном упразднении пограничного контроля на общих границах с 19 июня 1990 года, включая заявления о преследовании преступников в соответствии со статьей 41 п. 9 Соглашения [Электронный ресурс]. - Режим доступа: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987_005#Text
2. Європейська інтеграція: Крок за кроком / Дм. Корбут [та інші]. - К.: Фонд «Європа ХХІ ст.», 2001. - С. 31-32.
3. Маастрихтський договір і утворення Європейського Союзу [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://studies.in.ua/ru/istoriya-gosudarstva-i-prava-zar-h-stran-shpargalk/3789-maastrihtskiy-dogovr-1992-r-utvorenniya-yes.html>
4. Право Європейського Союзу [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://arm.naiiu.kiev.ua/books/eulaw/info/lec3.html>